

Volhouden, God zelf is erbij!

Gemeente van onze Heer, jong en oud,

D'r wordt hard gewerkt: Gods huis wordt weer opgebouwd.

Zo'n vijftig jaar na de verwoesting van Jeruzalem en de tempel, nadat alle schatten waren weggeroofd en de mensen naar Babel waren weggevoerd, waren ze teruggekomen, en ook weer aan de slag gegaan.

Door allerlei omstandigheden en andere dingen die op dat moment heel belangrijk waren, was het werk aan de tempel stil komen te liggen. Dat was niet goed. Ze waren druk in de weer voor hun eigen huizen, maar vergaten dat Gods huis ook nog een puinhoop was. En toen was Haggai gekomen, en had in naam van God het volk opgeroepen om de juiste prioriteit in het oog te houden, en het werk aan zijn tempel weer op te pakken. Om Gods zaak zelfs de eerste plaats te geven in hun leven. Want die tempel is de plaats waar God op een speciale manier aanwezig wil zijn, wil wonen onder zijn volk. Daarover hebben we twee weken geleden gelezen in Hag.1. En ze hadden geluisterd, en waren dus weer aan het werk gegaan.

En nu is het een paar maanden later. Het werk gaat door, maar het gaat niet snel. Het gaat ook wat moeizaam omdat de nodige materialen er niet altijd zijn. Die moeten ze dan eerst gaan zoeken of ophalen, voordat ze weer verder kunnen.

Nee, het gaat niet snel. Wat een project! Dat gaat jaren duren.

Nee, het lijkt nog nergens op. En trouwens, het wordt toch nooit zo mooi en geweldig als het vroeger was.

Bovendien, waar blijft de beloofde zegen? Alles zou toch beter gaan als ze maar weer aan de tempel gingen werken? Ook daar is nog maar bar weinig van te zien...

Het is gewoon om moe van te worden. Je zou er ontmoedigd door kunnen raken. Wat heeft het allemaal voor zin, om al dat werk in Gods huis te stoppen? Wat zie je er nu helemaal van?

En dan komt Haggai weer. En weer mag hij Gods woorden aan het volk doorgeven. Gods kijk op de situatie, die zo anders is. Het wijdere perspectief waardoor ze boven zichzelf uitgetild worden. Niet kijken naar de zware omstandigheden, of naar hoe geweldig het vroeger allemaal was, of naar de zegen en voorspoed die maar niet lijkt te komen. Maar de blik gericht houden op God, die zijn plan echt wel doorzet. Die zijn belofte nakomt, en zelf zorgt voor wat er nodig is.

"Hou vol, Ik ben bij jullie"

en: "Het wordt nog mooier dan het was!"

en: "Vanaf nu zal ik mijn zegen geven, zodat iedereen het kan zien!"

Dat, gemeente, jongens en meisjes, is de boodschap van Haggai 2. Na hoofdstuk 1 ('Zoek eerst zijn Koninkrijk, dan komt de rest ook wel'), is het nu: 'Volhouden! God Zelf is er bij!' Je krijgt alles wat je nodig hebt. Het is zijn 'huis', zijn plan, zijn wereld. Zijn toekomst...

Laten we vanochtend zo een aantal zaken uit Haggai 2 wat nader onder de loep nemen. En ons daardoor laten bemoedigen. En ons daardoor laten aanmoedigen om ervoor te gaan, voor Gods zaak. Om zijn kijk op de dingen over te nemen en ons eigen te maken.

Allereerst de **moeiten** of bezwaren, die kennelijk leefden onder het volk, dat aan Gods huis bouwde. Herkenbare moeiten, geloof ik.

De eerste (vers 1-9) wordt veroorzaakt, wanneer je vooral naar vroeger kijkt, hoe fantastisch het toen was (of hoe fantastisch je denkt dat het was). En de miserabele situatie van nu daarmee vergelijkt. Kennelijk waren er mensen bij, die de vorige tempel (die nog door Salomo zelf gebouwd was) nog hadden gezien, vóórdat hij verwoest werd. En dan worden ze er niet blij van, zoals het er nu bijligt, en hoe traag het werk gaat. Hoeveel rommel er eerst opgeruimd moet worden. En hoe moeilijk het is om aan de goede materialen te komen.

"Het wordt toch niet meer zoals het was."

"Het ziet er helemaal niet út."

Misschien is het vooral mismoedig, zoals ze reageren. 'Dat lukt nooit, om het zo te maken als het vroeger was.'

Of misschien zit er ook iets misprijzends in. Doordat ze het wat van een afstandje bekijken, en er een beetje op neerkijken. Zoiets als: 'Vroeger was toch alles beter. Zó zal het toch nooit meer worden.'

Of iets klagerigs, alsof je je vooral slachtoffer voelt, van de omstandigheden, van hoe de dingen veranderen.

Herkennen we dat, als we dat doortrekken naar nu? Vroeger was alles beter, vroeger was geloven een stuk gemakkelijker, vroeger hadden we de zaakjes toch wel wat beter voor elkaar, vroeger leefden we nog in een christelijk land, vroeger wist je tenminste waar je aan toe was, ook in de kerk...

Een tweede moeite waar het volk na een aantal maanden bouwen aan de tempel kennelijk tegenaan liep, vinden we terug in de verzen 15-19. Het lijkt erop, dat ze wel aan het werk gegaan waren, maar dat van Gods belofde zegen nog niet heel veel te zien was. Hoe moesten ze dat rijmen; waarvoor zouden ze zich dan zo inspannen? Gebrek aan resultaat kan ontmoedigen om door te gaan.

Dat kan. Maar ook in de woorden van Haggai horen we weer iets terug van waar minstens een deel van de oorzaak ligt. 'En toch zijn jullie niet naar mij teruggekeerd,' laat God hem zeggen (vs. 17). Daarover straks nog wat meer.

Maar aan de andere kant komt ook hier een maar al te menselijke trek aan het licht. Eén die ook ons niet altijd vreemd is. Eén die de moderne mens zeker niet vreemd is. Dat is namelijk, dat we uit het op het oog uitblijven van zegen, verkeerde conclusies trekken. Dat God zich er niet mee bezig houdt bijvoorbeeld. Of dat het niet uitmaakt wat je doet. Meer dan ooit, denk ik, zijn we in onze tijd 'resultaat-gericht', zijn we gewend dat we zelf bepalen hoe de dingen gaan, dat we zelf verantwoordelijk zijn voor de uitkomst.

En vooral, zijn ook wij er niet vreselijk aan gewend om *onmiddellijk* resultaat te zien, of om dat in ieder geval te wensen. Slaat de twijfel anders al niet snel toe?

Niet dat het zo is overigens, dat wij de materiële zegen missen, waar de mensen in de tijd van Haggai wel tegenaan liepen... Maar ook dat zegt nog niets over onze toewijding aan God...

Kijken naar vroeger, en denken dat het nooit meer zo wordt. Kijken naar de omstandigheden, en je afvragen waarvoor je het allemaal doet. Gemeente, voor het volk toen, en voor ons nu vandaag, is dit dan *het woord van God*: "**Houd vol**, Zerubbabel - spreekt de Heer -, houdt vol, Jozua, zoon van Josadak en hogepriester; jullie allen, bewoners van dit land, houd vol! - spreekt de Heer. Werk door, **ik ben bij jullie**." (vers 4) En: "Let op wat er vanaf vandaag gebeuren gaat... vanaf vandaag zal ik jullie **mijn zegen** geven." (vers 15,19)

Met deze woorden mogen we leren op een andere manier naar de dingen te kijken. Met Gods blik, vanuit een wijder - eeuwig - perspectief.

Want vergeet niet, dat het niet óns huis is, waar het hier om gaat. Het is Gods tempel waaraan de mensen bouwden; het is Gods Koninkrijk waaraan wij mogen bouwen.

Maar dan kunnen we er ook op bouwen, dat **God zijn zaak niet zal vergeten**. Hij zal er echt wel voor zorgen, dat het doorgaat. Dat alles meewerkt voor de vervulling van zijn plan. Dat Hij dan ook geeft wat nodig is, aan bouw materiaal en kracht en doorzettingsvermogen. Dat Hij er zijn zegen aan verleent, soms zelfs meer ondanks dan dankzij ons.

Dan houden we het vol, omdat God zelf erbij is, zoals Hij beloofd heeft. Omdat wij met Hem mogen meebouwen aan de plek waar Hij wil wonen - onder ons, ja zelfs in ons. Omdat we de blik leren richten, niet op omstandigheden vroeger of nu, maar op Hem die ons vervult.

Hij is erbij. Hij zal zijn huis niet tot mikpunt van spot of smaad laten maken.

Hij is erbij, ook al ziet het er nog niet uit. Hoe klein het nog is, of hoe weinig het nog maar voorstelt, het is zijn plantje, waarvoor Hij zorgt.

En zo betekent geloven ook meer naar de toekomst dan naar het verleden kijken. Meer naar om wie het draait dan naar uiterlijkheden of naar onszelf. Heel praktisch kan dat voor het kerkzijn ook betekenen dat het niet per se vroeger beter was, maar vooral dat je in ieder geval niet terug kunt naar zoals het toen was. Laten we ons dus maar richten op de toekomst, hoe het eruit zal moeten zien, waar het naartoe gaat. Hij is erbij. Het is zijn werk, zijn kerk, zijn Rijk. Zo is het vooral een kwestie van vertrouwen dat Hij er-bij-is, en dat Hij een plan heeft, ook voor ons. Vertrouwen dat Hij alles in de hand houdt. Het soort vertrouwen, dat onze angst kan wegnemen dat het niet goed komt. Het soort vertrouwen, waardoor we het uit handen kunnen geven, alles wat wij zien, wat we gewend zijn, wat wij denken dat goed is.

Dat Hij zelf geeft wat we nodig hebben om te bouwen. Lees maar in vers 6-8 [...]. Alles is van Hem, alle rijkdommen van de wereld, en Hij neemt daaruit wat nodig is om zijn huis te bouwen. Hij geeft wat wij nodig hebben om zijn Rijk (mee) te bouwen. Al het beste en mooiste neemt Hij om zijn huis zo te maken, dat het Hem waardig is als woonplaats.

Om het zelfs nog mooier te maken dan het was! [vers 9a]. Al zie je daar nu nog niet veel van, er wordt aan gewerkt. Al zie je niet precies waar het naartoe gaat, met de kerk of met je eigen leven, Hij heeft het in de hand. En eens, als het af is, zal het mooier en beter zijn dan je ooit hebt durven dromen. En boven alles, is het zijn aanwezigheid die aan alles glans geeft.

En bovendien betekent zijn aanwezigheid zegen: het straalt uit naar alles waar Hij zijn licht over laat schijnen. [vers 9b] Alsof de zon zelf zich een huis maakt, en vandaaruit over de hele aarde straalt...

En zo komen we bij de tweede moeite van het volk, waarover Haggai Gods licht laat schijnen. De **zegen die voor het oog nog uitbleef**, het uitblijven van onmiddellijk resultaat dat wij als mensen zo graag willen zien (vs 15-19).

Dat heeft allereerst dus te maken met onze beperkte blik. Wij zien niet altijd wat God doet; God werkt ook niet altijd zoals wij het verwachten; God zegent soms op heel andere manieren dan wij zouden denken, of 'later' dan wij zouden willen. Wat wij van de bijbel kunnen leren - en ook heel hard nodig hebben - is dus: naar God kijken, maar ook zijn blik op de dingen, op ons leven, tot de onze maken. De blik op Jezus richten, maar ook zijn Geest in ons ontvangen, zijn licht door ons heen te laten stralen.

Maar dan. Wat we in Haggai 2 gelezen hebben gaat toch nog wel een stap verder. We stipten het al even aan: "Hoe was het met jullie gesteld voordat er aan de herbouw van de tempel van de Heer begonnen werd?" (vers 15). En: "... en toch zijn jullie **niet naar mij teruggekeerd** - spreekt de Heer" (vers 17). Die link zagen we in Haggai 1 ook al: tussen het uitblijven van de zegen (en de welvaart), en het niet voluit dienen van God (c.q. het niet verder bouwen aan de tempel). Zo'n direct verband als er toen was kunnen wij niet altijd leggen. God dienen is geen garantie van succes of voorspoed. God niet dienen betekent niet dat het je - in de wereld - niet goed gaat. Eerder lijkt het tegendeel wel eens het geval te zijn.

En toch: uitblijven van de zegen van God - en dat hoeven we niet alleen materieel te zien - kán mede een gevolg zijn van onze 'zonde', onze gerichtheid op onszelf, ons meer bezig zijn met 'eigen zaakjes' dan met Gods zaak.

En dan is daar het wat merkwaardige (uit de toon vallende) gedeelte van vers 10-14, waar we het nog niet over gehad hebben. Een vraag- en antwoord'spel' met de priesters. Over **heiligheid en onreinheid**; heiligheid die 'niet overdraagbaar' is, onreinheid die 'besmettelijk' is. Het is niet zo eenvoudig om te zien wat er precies mee bedoeld wordt, waarom Haggai dit zo gezegd heeft. Het gaat terug op de wet van Mozes, waarin een heleboel hierover gesproken wordt. Maar het lijkt alsof de 'onreinheid' hier vooral als **beeld** gebruikt wordt. Als beeld voor de verkeerde houding van het volk tegenover de tempel en God; als beeld voor het vooral gericht zijn op zichzelf, het zich niet 100% geven in de dienst van God; het zo sterk beïnvloed worden door de wereld dat je daar in feite bijhoort.

Als dat het beeld is, dan spreekt het er hier van, dat zo'n levenshouding ook de dienst aan God 'besmet'. En daarmee het huis van Gods. 'Onrein' betekent dan 'ongeschikt voor de dienst van God', onvruchtbaar voor Gods Koninkrijk.

Daartegenover gaat het hier ook over 'heiligheid', dat dan dus op te vatten is als 'gewijd aan God', 'apartgezet voor Hem', 'helemaal op het dienen van Hem gericht'.

Dát is de enige juiste houding die we tegenover God en zijn huis kunnen hebben: toewijding aan Hem, met heel je verstand en hart je richten op het concreet liefhebben van Hem, en de ander. Zulke heiligheid maakt op zich nog niet alle andere dingen in ons leven heilig (vers 12), maar het is wel de enige basis, de goede start in onze relatie met de Heer.

Net als in hoofdstuk 1 het geval was, wordt ons zo dus in Haggai 2 een spiegel voorgehouden. Wat ziet u, wat zie jij als je daarin kijkt?

En zo kunnen we van Haggai ook dit leren: altijd kritisch naar onszelf te blijven kijken, want de moeiten liggen op de loer, er kunnen zoveel dingen zijn die ons van God willen afhouden. Zoals wij het zien of willen is niet altijd de beste manier. Ontmoediging op z'n tijd is waarschijnlijk niemand vreemd. Mismoedigheid of neerbuigendheid kunnen iedereen treffen. Er kan veel onreins zijn in de manier waarop wij geloven, waarop wij leven. We hebben God niet altijd lief boven alles, en de ander als onszelf.

En zo kunnen we ook nog dit van de woorden van Haggai leren: om niet in eigen kracht te bouwen of te proberen vol te houden, maar in volledige afhankelijk van Hem. Gericht op wat Hij wil en goed vindt. Wij overzien nu eenmaal niet het hele bouwplan. En dus kunnen we maar beter onze oren laten hangen naar Hem die alles wel overziet, en ook nog alles geeft wat we nodig hebben.

Kortom, **kijken naar God**, uitkijken naar wat Hij gaat doen. En niet naar vroeger, of naar de in onze ogen onvolmaaktheid van zijn werk, of naar het op het eerste gezicht uitblijven van zegen. Zoals gezegd, zijn kijk op alles overnemen.

Kijken naar Hem, wat is daarvoor nodig, hoe doe je dat?

Dat kan alleen door allereerst Hem echt te leren kennen, te weten wie Hij is en wat Hij wil. Door te lezen in zijn brief, door met Hem te spreken in het gebed, door samen met anderen Hem te loven en belijden.

Dus is het zaak zijn wil, zijn Rijk tot de inzet van ons leven te maken. Dat waarvoor wij leven. Dat waar wij naartoe gaan als we sterven.

Kijken naar God: vragen om de leiding van zijn Geest, zelfs bij alles wat we doen. Wanneer dat nodig is, keuzes maken - ook als dat moeilijk is; dat merk je vanzelf, wanneer dat van je gevraagd wordt.

Altijd openstaan voor kritiek en verbetering - van de kant van God (en zijn Woord) boven alles. Je bewust zijn dat je nooit de wijsheid in pacht hebt - maar Hij wel. Beseffen dat nooit 'jouw weg', jouw manier per se de beste is - maar die van Hem wel.

Durven loslaten wanneer dat echt nodig is - om betere dingen van Hem te krijgen.

En: volhouden, ook wanneer je niet altijd ziet wat God doet, waar Hij naartoe wil; wat Hij ervan maakt.

Gods werk staat nooit stil. Zijn Rijk is niet statisch, of iets dat altijd hetzelfde moet blijven (in wat wij ervan zien). Het is dynamisch, levend, omdat Hij dynamisch is en leeft. En zich een woning onder ons maakt. Het wonder van de kerk.

En dat, om van daar uit ook zijn vrede en liefde over de aarde te laten gaan, zoals Hij belooft. Om zijn zegen te geven 'vanaf vandaag'.

Want dat is het einddoel, een stad waar de 'luister' nog oneindig veel groter zal zijn dan van wat dan ook dat wij kennen of ervaren:

[Openb.21:10-11, 21b-27 + 22:20]

Amen